

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/165/2008

WAKACJE 2008 – WYJAZDY WAKACYJNE I PRACA ZAROBKOWA DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Na początku roku szkolnego tradycyjnie już próbujemy ustalić, jak uczniowie spędzali ostatnie wakacje – ilu wyjeżdżało poza miejsce zamieszkania na dający szansę regeneracji sił fizycznych i psychicznych co najmniej tygodniowy wypoczynek, a ilu nie miało takiej możliwości¹. Podobnie jak w ubiegłych latach zapytaliśmy ankietowanych o podejmowanie przez uczniów wakacyjnej pracy zarobkowej, badaliśmy też stosunek dorosłych Polaków do tego rodzaju aktywności.

Warto jeszcze przypomnieć, że od pięciu lat o wypoczynek i pracę uczniów pytamy nie tylko rodziców mających dzieci w wieku szkolnym, ale także innych członków gospodarstw domowych, w skład których wchodzi uczone dzieci i młodzież. Naszymi respondentami są zatem nie tylko rodzice, ale i np. dziadkowie, rodzeństwo czy inni zamieszkujący z dziećmi w wieku szkolnym krewni, a ponadto sami uczniowie ostatnich klas szkół ponadpodstawowych, jeśli ukończyli 18 lat.

WAKACYJNE WYJAZDY UCZNIÓW

Z deklaracji badanych – dorosłych członków gospodarstw domowych, w których są dzieci i ucząca się młodzież – wynika, że tylko w niespełna co drugim gospodarstwie domowym (46%) rodzice lub opiekunowie byli w stanie zapewnić wszystkim swoim podopiecznym co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejscem zamieszkania. W co siódmym gospodarstwie domowym (14%) nie wszyscy wchodzący w jego skład uczniowie mieli taką możliwość i na wakacje wyjechała tylko część dzieci i uczącej się młodzieży. Dwie piąte badanych (40%) przyznało natomiast, że żaden uczeń z ich gospodarstwa domowego nie wypoczywał tydzień lub dłużej poza miejscem zamieszkania.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (220) zrealizowano w dniach 5–9 września 2008 roku na liczącej 1070 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?	Wskazania respondentów według terminów badań*															
	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04*	'05	'06	'07	'08
	w procentach															
Tak, wszyscy wyjechali	37	45	43	40	48	46	47	41	41	43	44	37	38	46	45	46
Tak, ale nie wszyscy wyjechali	8	13	8	14	13	7	8	11	12	8	10	10	8	9	11	14
Nie, nikt nie wyjechał	55	42	49	46	39	48	45	48	46	49	46	52	54	45	44	40

* Do roku 2003 pytanie brzmiało: „Czy w tym roku Pana(i) dziecko/dzieci w wieku szkolnym wyjechało(ły) na przynajmniej tygodniowy wypoczynek wakacyjny?” i było zadawane tylko rodzicom dzieci w wieku szkolnym. Od 2004 roku zadajemy je wszystkim dorosłym członkom gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku szkolnym

Tegoroczne wakacje były dla uczniów nieco bardziej udane niż ubiegłoroczne. Wprawdzie od dwóch lat praktycznie nie zmienia się liczba rodzin, w których wszystkie uczące się dzieci i młodzież wyjeżdżają na co najmniej tygodniowy wypoczynek, jednak w porównaniu z rokiem ubiegłym nieco wzrosła liczba rodzin, z których przynajmniej jedno dziecko wypoczywało poza miejscem zamieszkania (z 11% w 2007 roku do 14% obecnie). Jeśli chodzi o liczbę dzieci niekorzystających z wypoczynku w okresie wakacyjnym, to w stosunku do lat 2004–2005, kiedy to ponad połowa respondentów deklarowała, że żadne z uczących się dzieci nie wyjeżdżało z domu na tydzień lub dłużej, można zauważyć utrzymywanie się tendencji spadkowej. Odsetek gospodarstw domowych, z których żaden uczeń nie wyjechał na przynajmniej siedmiodniowy wypoczynek, jest też obecnie najniższy od jedenastu lat. Lepsze pod tym względem wakacje były jedynie w 1997 roku.

Szanse uczniów na wakacyjny wypoczynek są w dużym stopniu zróżnicowane społecznie. Na ogół im lepsza sytuacja materialna rodziny, im większymi zasobami finansowymi ona dysponuje oraz im wyższe jest wykształcenie badanych, tym częstsze są deklaracje, że na co najmniej tygodniowy wypoczynek wyjeżdżali wszyscy uczniowie z ich gospodarstwa domowego. Z kolei im niższe dochody i niższy poziom wykształcenia respondentów, tym częściej przyznają oni, że żadne z uczących się dzieci nie miało w tym roku możliwości wyjazdu na tydzień lub dłużej. Deklaracje takie najczęściej składają osoby

źle oceniające własną sytuację materialną (73%), badani o najniższych dochodach – do 300 zł *per capita* (66%), mający wykształcenie podstawowe (53%) lub zasadnicze zawodowe (48%). Podobnie jak w ubiegłych latach, także w tym roku znacznie mniejsze szanse na wypoczynek poza miejscem zamieszkania miały dzieci wiejskie niż mieszkające w miastach, zwłaszcza największych. Tylko z co czwartego gospodarstwa domowego na wsi (26%) wszystkie uczące się dzieci co najmniej tydzień wypoczywały poza domem, z większości gospodarstw zaś (58%) żadne nie wyjechało. W przypadku rodzin wielkomiejskich, najczęściej wysyłających dzieci na wakacje, proporcje te są odwrotne. Zdecydowana większość z nich (78%) zapewniła co najmniej tygodniowy pobyt poza domem wszystkim uczącym się dzieciom, a do nielicznych (16%) zaliczały się rodziny, z których żadne z dzieci nie wyjechało na wakacje.

Niewątpliwie dla regeneracji sił po całorocznej nauce najkorzystniejszy jest dłuższy wyjazd poza miejsce zamieszkania. Jednak dla uczniów, którzy, jak można sądzić, w dużej mierze ze względu na ograniczone możliwości finansowe swych rodzin nie mieli szansy na taki wypoczynek, z pewnością korzystny jest nawet kilkudniowy wyjazd. Niezależnie od pytania o co najmniej tygodniowe wakacje uczniów poza domem, od kilku lat pytamy respondentów o kilkudniowe wakacyjne wyjazdy dzieci i młodzieży.

Tabela 2

Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali poza miejsce zamieszkania na krótszy wypoczynek, trwający mniej niż 7 dni?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	IX 2005 (N=390)	IX 2006 (N=362)	IX 2007 (N=298)	IX 2008 (N=389)
	w procentach			
Tak, wszyscy wyjechali	34	35	29	38
Tak, ale nie wszyscy wyjechali	8	8	12	11
Nie, nikt nie wyjechał	57	56	59	51

Z uzyskanych deklaracji wynika, że na kilkudniowe wypady poza miejsce zamieszkania wyjeżdżało w tym roku znacznie więcej dzieci niż w ubiegłym. Liczba gospodarstw domowych, z których na takie krótkie wakacje nie wyjechał żaden uczeń, jest najniższa od czterech lat. Kilkudniowe wyjazdy to, jak można sądzić, najczęściej nie tyle zorganizowane formy wypoczynku dla dzieci, ile raczej rodzinne wyjazdy weekendowe. Zwłaszcza tzw. długie weekendy mogą sprzyjać tego rodzaju wyjazdom. Stąd też liczba osób deklarujących kilkudniowe wyjazdy wakacyjne uczniów może zależeć od układu świąt i dni wolnych, i zapewne z taką właśnie sytuacją mieliśmy do czynienia w tym roku.

Podobnie jak w ubiegłych latach, kilkudniowe wypady wakacyjne były przede wszystkim udziałem uczniów, którzy wyjeżdżali również na dłuższe wakacje, nie zaś tych, którzy nie mieli takiej możliwości i dla których krótki pobyt poza domem prawdopodobnie byłby dużą atrakcją i choćby namiastką prawdziwych wakacji.

Tabela 3

Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali poza miejsce zamieszkania na krótszy wypoczynek, trwający mniej niż 7 dni?	Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?		
	Tak, wszyscy wyjechali	Tak, ale nie wszyscy wyjechali	Nie, nikt nie wyjechał
	w procentach		
Tak, wszyscy wyjechali	63	21	14
Tak, ale nie wszyscy wyjechali	3	52	6
Nie, nikt nie wyjechał	34	27	80

Tylko w co piątym gospodarstwie domowym brak dłuższych wakacji rekompensowały uczniom kilkudniowe wyjazdy, przy czym w 6% gospodarstw jedynie niektóre dzieci wchodzące w ich skład skorzystały z tej formy wypoczynku. W zdecydowanej większości gospodarstw domowych (80%) dzieci, które nie wyjechały na dłuższe wakacje, nie miały też okazji nawet na kilkudniowy pobyt poza miejscem zamieszkania. Oznacza to, że w tym roku z co trzeciego gospodarstwa domowego (32% ogółu gospodarstw, w których są dzieci i młodzież w wieku szkolnym) na wakacje nie wyjechał żaden uczeń. Przed rokiem odsetek ten był nieco niższy (wynosił 29%).

Podobnie jak w ubiegłych latach, także w tym roku w ogóle nie wyjeżdżali na wakacje przede wszystkim uczniowie z rodzin najgorzej sytuowanych, o miesięcznych dochodach na osobę w rodzinie poniżej 300 zł (62% gospodarstw, z których żadne dziecko nie spędziło co najmniej kilku dni poza miejscem zamieszkania). Nawet na krótkie wakacje nie wyjechało żadne dziecko z blisko połowy gospodarstw domowych na wsi (47%). Znacznie częściej niż przeciętnie pozostały w domach także wszystkie dzieci respondentów z wykształceniem podstawowym (46% gospodarstw domowych) i zasadniczym zawodowym (41% gospodarstw).

WAKACYJNA PRACA ZAROBKOWA UCZNIÓW

Podobnie jak w latach ubiegłych, respondentów z gospodarstw domowych, w których są uczące się dzieci i młodzież, zapytaliśmy, czy ich podopieczni podejmowali w wakacje jakieś prace zarobkowe.

Według deklaracji badanych, w tym roku w czasie wakacji pracowali uczniowie z co trzeciego gospodarstwa domowego (33%, o 12 punktów procentowych więcej niż przed rokiem). Były to też, o czym świadczą wyniki naszych badań, najbardziej pracowite wakacje uczniów od 1992 roku, od kiedy monitorujemy zasięg pracy zarobkowej dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Tabela 4

Czy uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego [...] pracowali zarobkowo w czasie wakacji?	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań													
	'92* *	'94	'95	'97	'98	'00	'01	'02	'03	'04*	'05	'06	'07	'08
Ogółem	9	13	14	15	14	12	11	14	18	22	24	25	21	33
– w wieku 7-12 lat	-	-	-	3	2	1	3	3	6	6	4	4	5	12
– w wieku 13-15 lat	-	-	-	9	5	3	7	8	11	12	10	11	9	21
– w wieku 16-19 lat	-	-	-	24	24	22	15	22	30	30	33	33	24	41
* Do 2003 roku pytanie brzmiało: „Czy w czasie wakacji Pana(i) dziecko/dzieci pracowały zarobkowo?” Od 2004 roku na pytanie to odpowiadają nie tylko rodzice, ale także członkowie gospodarstw domowych, w których są uczniowie z wymienionych grup wiekowych ** W 1992 roku w pytaniu uwzględniono również studentów – odsetek uczniów pracujących w czasie wakacji był więc przypuszczalnie jeszcze niższy														

Podejmowanie przez uczniów pracy zarobkowej jest, co zrozumiałe, w bardzo dużym stopniu zróżnicowane ze względu na wiek. W czasie tegorocznych wakacji starali się zarobić jakieś pieniądze przede wszystkim uczniowie szkół średnich (41% wskazań badanych z gospodarstw, w których są uczniowie w wieku 16–19 lat), znacznie rzadziej gimnazjaliści (21% wskazań osób z gospodarstw, w których są dzieci od 13 do 15 roku życia), najrzadziej zaś uczniowie szkół podstawowych (12% wskazań wśród badanych z gospodarstw domowych, w których są dzieci w wieku od 7 do 12 lat).

We wszystkich omawianych kategoriach wiekowych obserwujemy obecnie duży przyrost liczby deklaracji świadczących o podejmowaniu pracy zarobkowej. W szczególności dotyczy to uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, w nieco mniejszym stopniu – najczęściej zarobkujących podczas wakacji uczniów szkół średnich. Deklaracje badanych

wskazują, że podejmowanie pracy zarobkowej przez uczniów – niezależnie od ich wieku – nie miało w ostatnich szesnastu latach tak dużego zasięgu jak obecnie.

Trudno ocenić, w jakim stopniu zmiany te mają charakter trwały. Odnotowany wzrost wydaje się jednak funkcją nie tyle większej presji finansowej, świadectwem zmiany nastawienia do pracy zarobkowej samych zainteresowanych bądź ich rodziców czy opiekunów, ile raczej konsekwencją poprawy sytuacji na rynku pracy i większych możliwości zarobkowania. W tym roku bardzo duże było zapotrzebowanie na pracowników m.in. w rolnictwie, a zwłaszcza w sadownictwie, ponieważ zmalała liczba robotników zza wschodniej granicy, tradycyjnie w ostatnich latach znajdujących zatrudnienie w tej branży.

SPOŁECZNA AKCEPTACJA PRACY ZAROBKOWEJ UCZNIÓW W CZASIE WAKACJI

Poziom społecznej aprobaty pracy zarobkowej uczniów jest ściśle związany z wiekiem tych, którzy ją podejmują. Zarobkowanie uczniów szkół podstawowych wzbudza niemal powszechny sprzeciw (90% takich deklaracji). Większość Polaków (64%) nie akceptuje też wakacyjnej pracy zarobkowej gimnazjalistów, a tylko co trzeci (32%) uważa, że uczniowie w wieku 13–15 lat powinni pracować. Natomiast aprobatą pracy zarobkowej uczniów szkół średnich jest niemal powszechna (86%).

Tabela 5

Czy uważa Pan(i), że uczniowie [...] powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo w czasie wakacji?	Powinni	Nie powinni	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– w wieku 7-12 lat	8	90	2
– w wieku 13-15 lat	32	64	4
– w wieku 16-19 lat	86	10	4

Na pytanie odpowiadali wszyscy respondenci, niezależnie od tego, czy mają dzieci w wieku szkolnym

Chociaż z dłuższej perspektywy czasowej widać, że odsetki osób akceptujących pracę uczniów w różnym wieku nieco się zmieniały, to ogólny rozkład opinii pozostaje taki sam. Od 1994 roku, odkąd zadajemy to pytanie, Polacy nie aprobują pracy zarobkowej uczniów do 12 roku życia. Dyskusyjna jest zgoda na możliwość zarabiania przez uczniów szkół gimnazjalnych, mających od 13 do 15 lat. Społeczne przyzwolenie na wakacyjną pracę zarobkową uczniów w tym wieku w zasadzie nigdy nie przekraczało dwóch piątych wskazań.

Natomiast niemal powszechna jest zgoda na podejmowanie zatrudnienia i zdobywanie doświadczenia w tym zakresie przez uczniów od 16 do 19 roku życia.

Tabela 6

Czy uważa Pan(i), że uczniowie [...] powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo w czasie wakacji?	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań												
	'94	'95	'97	'98	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08
– w wieku 7-12 lat	12	6	3	2	2	3	3	4	4	7	4	3	8
– w wieku 13-15 lat	42	38	29	26	20	22	25	36	28	32	30	24	32
– w wieku 16-19 lat	91	92	85	85	81	83	79	90	86	88	85	82	86

* Na pytanie odpowiadali wszyscy respondenci, niezależnie od tego, czy mają dzieci w wieku szkolnym

Tegoroczne wakacje uczniów były, jak się wydaje, dość udane zarówno w porównaniu z rokiem ubiegłym, jak i w stosunku do ostatnich kilku lat. Od 2006 roku na wakacyjny wypoczynek wyjeżdża więcej dzieci niż jeszcze rok czy dwa lata wcześniej, w latach 2004–2005. Dodatkowo od ubiegłego roku nieco wzrosła liczba rodzin, z których przynajmniej jedno dziecko miało szansę na dłuższy pobyt poza domem i konieczną regenerację sił. Odsetek rodzin, z których żadne dziecko nie wyjechało na co najmniej tygodniowy wypoczynek, jest w tym roku najniższy od jedenastu lat. Niezależnie od dłuższych, co najmniej tygodniowych, wakacji poza domem, w tym roku uczniowie znacznie częściej niż przed rokiem wyjeżdżali na kilkudniowy wypoczynek. Tak jak w ubiegłych latach, krótkie wyjazdy wakacyjne były jednak przede wszystkim udziałem dzieci, którym zapewniono również dłuższy wypoczynek poza miejscem zamieszkania, w bardzo niewielkim stopniu zaś rekompensowały brak prawdziwych wakacji dzieciom z rodzin najbardziej upośledzonych społecznie.

Według deklaracji ankietowanych tegoroczne wakacje były dla dzieci i młodzieży nie tylko bardziej udane pod względem wypoczynku, ale też bardziej pracowite. W tym roku wakacyjną pracę podejmowali uczniowie z co trzeciego gospodarstwa domowego, zdecydowanie częściej niż przed rokiem. Zarobkowo pracowali przede wszystkim uczniowie szkół średnich mający od 16 do 19 lat, zdecydowanie rzadziej – gimnazjaliści w wieku 13–15 lat. W czasie tegorocznych wakacji znacznie częściej niż dotychczas

pracowali także uczniowie szkół podstawowych. Praca zarobkowa uczniów z tej grupy wiekowej (7–12 lat) wzbudza powszechny sprzeciw – badani uważają, że w wakacje dzieci powinny się bawić i wypoczywać, a nie pracować czy być wykorzystywane do pracy. Polacy w zdecydowanej większości akceptują jedynie pracę zarobkową najstarszych uczniów, mających od 16 do 19 lat.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?			Liczba osób
		Tak, wszyscy wyjechali	Tak, ale nie wszyscy wyjechali	Nie, nikt nie wyjechał	
		%	%	%	
Ogółem		46	14	40	389
Płeć	Mężczyźni	51	14	35	185
	Kobiety	41	13	46	204
Wiek	18-24 lata	41	23	37	95
	25-34	50	8	42	70
	35-44	60	10	31	111
	45-54	35	19	46	70
	55-64	41	8	52	22
	65 lat i więcej	23	3	75	20
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	15	58	166
	Miasto do 20 tys.	50	15	35	57
	20-100 tys.	55	13	32	72
	101-500 tys.	65	14	22	50
	501 tys. i więcej mieszk.	78	6	16	44
Wykształcenie	Podstawowe	31	16	53	106
	Zasadnicze zawodowe	31	21	48	106
	Średnie	57	9	33	135
	Wyższe	84	3	13	41
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	80	8	12	30
	Prac.umysł.niż.szczebła	69	9	22	44
	Pracownicy fiz.- umysł.	56	9	36	29
	Robotnicy wykwalifikowani	51	11	38	69
	Robotnicy niewykwalifik.	32	13	56	22
	Rolnicy	30	22	49	23
	Pracujący na własny rach.	57	17	26	15
Bierni zawodowo	Renciści	18	11	71	21
	Emeryci	36		64	26
	Uczniowie i studenci	35	30	35	61
	Bezrobotni	28	23	49	22
	Gospodynie domowe i inni	36		64	25
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	9	26	70
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	66	11	24	31
	sekt. pryw. poza rolnict.	51	13	36	110
	prywatnym gosp. rolnym	28	20	52	25
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	16	17	66	24
	301-500	23	21	56	73
	501-900	49	8	43	55
	901-1200	78	13	10	24
	Powyżej 1200 zł	86	9	5	34
Ocena własnych war. mater.	Złe	20	6	73	64
	Średnie	43	15	42	153
	Dobre	58	15	27	171
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	6	54	18
	Raz w tygodniu	40	13	47	198
	1-2 razy w miesiącu	55	13	32	79
	Kilka razy w roku	38	24	37	64
	W ogóle nie uczestniczy	84		16	28
Poglądy polityczne	Lewica	49	8	43	39
	Centrum	49	14	37	146
	Prawica	46	15	39	128
	Trudno powiedzieć	38	13	49	76

Tabela 2

		Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali poza miejsce zamieszkania na krótszy wypoczynek, trwający mniej niż 7 dni?			Liczba osób
		Tak, wszyscy wyjechali	Tak, ale nie wszyscy wyjechali	Nie, nikt nie wyjechał	
		%	%	%	
Ogółem		38	11	51	389
Płeć	Mężczyźni	42	12	45	185
	Kobiety	33	11	56	204
Wiek	18-24 lata	40	19	42	95
	25-34	43	11	45	70
	35-44	44	7	50	111
	45-54	31	11	57	70
	55-64	20	7	72	22
	65 lat i więcej	12	7	81	20
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	12	63	166
	Miasto do 20 tys.	55	9	36	57
	20-100 tys.	45	13	42	72
	101-500 tys.	46	12	42	50
	501 tys. i więcej mieszk.	38	9	53	44
Wykształcenie	Podstawowe	31	14	55	106
	Zasadnicze zawodowe	26	12	62	106
	Średnie	45	11	44	135
	Wyższe	60	4	36	41
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	60	11	29	30
	Prac.umysł.niż.szczebła	58	6	36	44
	Pracownicy fiz.- umysł.	29	10	61	29
	Robotnicy wykwalifikowani	44	6	50	69
	Robotnicy niewykwalifik.	12	15	73	22
	Rolnicy	23	19	57	23
	Pracujący na własny rach.	48	10	42	15
Bierni zawodowo	Renciści	11	5	84	21
	Emeryci	20	4	77	26
	Uczniowie i studenci	41	24	34	61
	Bezrobotni	26	16	58	22
	Gospodynie domowe i inni	36	4	60	25
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	46	5	48	70
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	10	32	31
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	11	47	110
	prywatnym gosp. rolnym	22	18	60	25
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	15	4	81	24
	301-500	23	16	60	73
	501-900	38	13	49	55
	901-1200	49	7	44	24
	Powyżej 1200 zł	50	9	41	34
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	10	75	64
	Średnie	37	11	53	153
	Dobre	47	13	41	171
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	10	56	18
	Raz w tygodniu	36	8	55	198
	1-2 razy w miesiącu	43	11	46	79
	Kilka razy w roku	29	26	45	64
	W ogóle nie uczestniczy	49		51	28
Poglądy polityczne	Lewica	39	12	49	39
	Centrum	42	8	50	146
	Prawica	38	13	49	128
	Trudno powiedzieć	27	15	58	76

Tabela 3

		Gospodarstwa domowe, z których na dłuższy lub krótszy wypoczynek poza miejsce zamieszkania:			Liczba osób
		wyjechali wszyscy uczniowie	wyjechali niektórzy uczniowie	żaden uczeń nie wyjechał	
		%	%	%	
Ogółem		54	13	32	389
Płeć	Mężczyźni	61	12	27	185
	Kobiety	49	14	37	204
Wiek	18-24 lata	50	20	29	95
	25-34	59	12	29	70
	35-44	68	7	25	111
	45-54	45	19	37	70
	55-64	50	7	42	22
	65 lat i więcej	23	7	70	20
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	17	47	166
	Miasto do 20 tys.	64	11	25	57
	20-100 tys.	60	12	27	72
	101-500 tys.	69	14	18	50
	501 tys. i więcej mieszk.	84	6	10	44
Wykształcenie	Podstawowe	37	17	46	106
	Zasadnicze zawodowe	41	17	41	106
	Średnie	68	11	20	135
	Wyższe	86	3	11	41
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier.,inteligencja	82	11	7	30
	Prac.umysł.niż.szczebła	80	8	12	44
	Pracownicy fiz.- umysł.	59	6	36	29
	Robotnicy wykwalifikowani	65	7	27	69
	Robotnicy niewykwalifik.	32	20	49	22
	Rolnicy	37	26	37	23
	Pracujący na własny rach.	69	17	14	15
Bierni zawodowo	Renciści	22	11	67	21
	Emeryci	42	4	55	26
	Uczniowie i studenci	48	26	25	61
	Bezrobotni	35	22	44	22
	Gospodynie domowe i inni	41	4	55	25
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	76	8	16	70
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	13	16	31
	sekt. pryw. poza rolnict.	62	11	27	110
	prywatnym gosp. rolnym	35	24	41	25
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	20	17	62	24
	301-500	38	19	43	73
	501-900	60	10	31	55
	901-1200	81	13	7	24
	Powyżej 1200 zł	90	7	3	34
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	12	63	64
	Średnie	51	14	35	153
	Dobre	69	13	18	171
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	47	10	43	18
	Raz w tygodniu	51	12	37	198
	1-2 razy w miesiącu	63	12	25	79
	Kilka razy w roku	45	26	29	64
	W ogóle nie uczestniczy	84		16	28
Poglądy polityczne	Lewica	62	12	26	39
	Centrum	57	12	31	146
	Prawica	55	16	29	128
	Trudno powiedzieć	45	12	43	76

Tabela 4

		Czy uważa Pan(i), że uczniowie w wieku od 13 do 15 lat powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo podczas wakacji?			Liczba osób
		Powinni	Nie powinni	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	64	4	1070
Płeć	Mężczyźni	32	64	4	488
	Kobiety	32	65	3	582
Wiek	18-24 lata	27	70	3	169
	25-34	33	63	4	190
	35-44	27	67	5	150
	45-54	32	67	1	174
	55-64	34	62	5	179
	65 lat i więcej	39	58	3	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	61	4	399
	Miasto do 20 tys.	38	58	3	145
	20-100 tys.	30	66	4	209
	101-500 tys.	28	70	2	166
	501 tys. i więcej mieszk.	26	69	5	151
Wykształcenie	Podstawowe	37	61	2	314
	Zasadnicze zawodowe	31	65	4	264
	Średnie	31	65	4	359
	Wyższe	27	68	5	133
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	33	63	4	84
	Prac. umysł. niż. szczebla	26	70	4	94
	Pracownicy fiz.- umysł.	32	68		65
	Robotnicy wykwalifikowani	30	65	5	151
	Robotnicy niewykwalifik.	26	71	3	54
	Rolnicy	43	55	2	57
	Pracujący na własny rach.	38	60	2	31
Bierni zawodowo	Renciści	36	61	3	89
	Emeryci	37	59	4	220
	Uczniowie i studenci	28	68	5	86
	Bezrobotni	28	68	4	73
	Gospodynie domowe i inni	29	69	2	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	64	4	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	73	5	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	34	63	3	225
	prywatnym gosp. rolnym	41	56	4	55
Dochody na jedną osobę	Do 300 zł	38	59	2	37
	301-500	28	68	4	133
	501-900	40	57	3	192
	901-1200	31	62	7	123
	Powyżej 1200 zł	32	64	4	178
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	65	2	218
	Średnie	34	62	5	436
	Dobre	30	66	3	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	39	55	7	59
	Raz w tygodniu	32	66	3	508
	1-2 razy w miesiącu	31	63	6	192
	Kilka razy w roku	31	65	4	204
	W ogóle nie uczestniczy	36	64	1	107
Poglądy polityczne	Lewica	29	68	3	146
	Centrum	33	64	4	366
	Prawica	32	64	4	363
	Trudno powiedzieć	35	63	3	195